

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 28. decembar 2021.godine
Br.ref.:RK 1928/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI186/21

Podnosilac

Faik Miftari

Zahtev za ocenu ustavnosti odluke br. 58/2021 Ministarstvo finansija, rada i transfera Vlade Kosova od 29 septembra 2021 godine o kriterijuma i uslova u vezi za dobijanje Pomoći – Podrške porodicama koje su izgubile člana porodice od COVID-19.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Faik Miftari iz Prizrena (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

2. Podnosilac zahteva osporava odluku br. 58/2021 Ministarstvo finansija, rada i transfera Vlade Kosova od 29 septembra 2021 godine o kriterijuma i uslova u vezi za dobijanje Pomoći – Podrške porodicama koje su izgubile člana porodice od COVID-19.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke kojim je po navodima podnosiocu zahteva navodno povređena dostojanstvo građana Republike Kosovo kao i njihova osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 23. [Ljudsko Dostojanstvo], 24. [Jednakost Pred Zakonom] i 26. [Pravo Na Lični Integritet] Ustava.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 20. oktobra 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 25. oktobra 2021. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Remzie Istrefi Peci za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Gresa Caka Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Safet Hoxha (članovi).
7. Dana 25. oktobra 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva.
8. Dana 11. novembra 2021. godine, Sud je obavestio Ministarstvo finansija, rada i transfera Vlade Kosova u vezi sa zahtevom i poslao je kopiju zahteva istom.
9. Dana 16. novembra 2021. godine, Sud je tražio od podnosioca zahteva zatražio da priloži kopiju osporene odluke Ministarstvo finansija, rada i transfera Vlade Kosova.
10. Dana 25. novembra 2021. godine, podnosilac zahteva je Sudu dostavio kopiju osporene odluke.
11. Dana 10. decembra 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 28. septembra 2021. godine, Ministarstvo finansija, rada i transfera Vlade Kosova je donelo odluku br. 58/2021 Ministra Finansije Vlade Kosova od

29 septembra 2021 godine o kriterijuma i uslova u vezi za dobijanje Pomoći – Podrške porodicama koje su izgubile člana porodice od COVID-19.

13. Dana 20. oktobra 2021. godine, podnosilac zahteva je osporio ustavnost osporene odluke.

Navodi podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva navodi da je osporena odluka Ministarstvo finansija, rada i transfera Vlade Kosova doneta kršeći dostojanstvo građana Republike Kosovo kao i njihova osnovna prava i slobode zagarrantovane članovima 23. [Ljudsko Dostojanstvo], 24. [Jednakost Pred Zakonom] i 26. [Pravo Na Lični Integritet] Ustava.
15. Podnosilac zahteva u vezi sa tim navodi da je osporena odluka, *„diskriminisala građane Republike Kosovo, tako što je segregirala, podelila građane po drugom ličnom statusu, odnosno po zdravstvenom stanju, na vakcinisane i ne vakcinisane građane.“*
16. Pored toga, podnosilac zahteva navodi, *„U skladu sa članom 113.7, kao podnosioca ovog zahteva mogu biti pogođen odlukom, koja je doneta od strane ministra finansija g. H. M., budući da i sam mogu biti potencijalni kandidat koji može da se razboli i od posledica virusa COVID-19, čak i umre, dok članovi moje porodice nemaju mogućnost da dobiju nadoknadu iz paketa podrške samo zato što nisam vakcinisan.“*
17. Podnosilac zahteva takođe navodi, *„S obzirom da je odluka ministra finansija opšti pravni akt koji se ne može atakovati na sudu putem redovnih pravnih lekova, zahtevam od uvaženog Ustavnog suda da za povrede sloboda i ljudskih prava koje je izvršio ministar finansija g. H. M. ocenite ustavnost ovih navodnih kršenja, bez iscrpljivanja pravnih lekova u sudskom postupku.“*
18. Na kraju, podnosilac zahteva navodi, *„Prema tumačenju ESLJP-a, ja, kao podnosilac ovog zahteva za ocenu ustavnosti ove odluke ministra finansija g. H. M. mogu biti ozbiljna žrtva kršenja od strane javnih vlasti Kosova.“*

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje predviđene Zakonom i Poslovníkom.
20. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1, 7 i 8, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

*“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
[...]*

7. *Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom*”.

8. *Sudovi su ovlašćeni da, Vrhovnom sudu, podnesu slučajeve koji se tiču saglasnosti nekog zakona sa Ustavom, ako je ta saglasnost primećena tokom sudskog postupka i ako relevantni sud nije siguran u saglasnost spornog zakona sa Ustavom i samo ako odluka relevantnog suda zavisi od saglasnosti zakona.*

21. Sud se takođe poziva na član 47. [Individualni zahtevi] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47
[Individualni zahtevi]

1. *Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.*
2. *Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.*

Član 48
[Tačnost podneska]

Tačnost podneska Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

Član 49
[Rokovi]

Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog.

22. Sud dalje ocenjuje da li su ispunjeni uslovi propisani u pravilu 39 (1) (a) i (b) Poslovnika, koja propisuju:

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

- (a) ako je zahtev podnela ovlašćena stranka,*
- (b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke”*

23. Sud u početku primećuje da podnosilac zahteva osporava ustavnost odluke Ministarstvo finansija, rada i transfera Vlade Kosova u vezi formalnim uslovima za dobijanje Pomoći –Podrške porodicama koje su izgubile člana porodice od COVID-19. S tim u vezi, on traži od Suda da protumači Odluku Vlade konkretno Ministarstvo finansija, rada i transfera, navodeći da (i)

osporena odluka diskriminiše građane Republike Kosovo, tako što ih deli na vakcinisane i ne vakcinisane građane; i (ii) i ja lično mogu biti žrtva kršenja ustava, sobzirom na relanu opasnost i da se razbolim i čak i umrem od posledica virusa COVID-19, dok članovi moje porodice nemaju mogućnost da dobiju nadoknadu iz paketa podrške samo zato što nisam vakcinisan.

(I) Da li je podnosioci zahteva ovlašćena strana da ospori odluku Ministarstvo finansija, rada i transfera Vlade Kosova u ime svih građana kosova

24. S tim u vezi, Sud primećuje da podnosilac navodi: “*osporena odluka diskriminiše građane Republike Kosovo, tako što ih deli na na vakcinisane i ne vakcinisane građane*”.
25. Inače, što se tiče zahteva podnosioca o oceni ustavnosti osporene odluke, Sud naglašava svoj dosledan stav da fizička ili pravna lica nisu ovlašćene strane da traže apstraktnu ocenu saglasnosti odluka javnog autoriteta sa Ustavom ili zahteve prirode *actio popularis*. Stoga, Sud je u svojoj sudskoj praksi stalno naglašavao da pojedinci ne mogu da osporavaju *in abstracto* normativne akte opšte prirode.
26. S tim u vezi, Sud se posebno poziva na svoju odluku u slučaju KI17/19, gde su podnosioci zahteva tražili ocenu ustavnosti Administrativnog uputstva Ministarstva rada i socijalne zaštite (MRSZ). U tom slučaju, Sud je obrazložio da podnosioci zahteva „*ne dokazuju ni kako je osporeni akt povredio njihova individualna prava i slobode*“ i „*da ustavni tekst i sudska praksa ovog Suda ne priznaju pravo pojedinaca da osporavaju in abstracto akte opšteg karaktera*“. Shodno tome, Sud je proglasio neprihvatljivim zahtev podnosioca zahteva za ocenu ustavnosti Administrativnog uputstva MRSZ-a, s obzirom na to da zahtev nije podnela ovlašćena strana kao što je propisano u članu 113.7 Ustava (vidi, slučaj Suda br. KI17/19, podnosilac zahteva: *Zymer Neziri, Rexhep Doçi, Daut Bislimi, Xheladin Shala, Adem Zejnullahu, Exhlale Dobruna, Mehmet Ahmetaj, Ocena ustavnosti Administrativnog uputstva br. 09/2015 Ministarstva rada i socijalne zaštite za kategorizaciju korisnika penzije platiša doprinosa prema kvalifikacionoj strukturi i dužni vremena uplate doprinosa-penzijskog staza*“, rešenje o neprihvatljivosti od 9. jula 2020. godine, stavovi 30-34).
27. U okolnostima ovog slučaja, Sud ne vidi nijednu okolnost ili razlog da odluči drugačije od svoje sudske prakse u sličnim slučajevima.
28. Sud ponavlja činjenicu da Ustav ne predviđa pravo pojedinaca da podnesu zahtev za apstraktnu ustavnu kontrolu, odnosno da direktno pred Ustavnim sudom osporavaju opšte normativne akte javnih organa. Ustav pruža zaštitu pojedincima u pogledu radnji ili propusta javnih organa samo u okviru delokruga propisanog članovima 113.1 i 113.7 Ustava. Ove ustavne odredbe zahtevaju od podnosioca ustavnih zahteva da dokazu: (1) da su ovlašćene strane; (2) da su direktno pogođeni konkretnim aktom ili propustom javnih organa, i (3) da su iscrpeli sva pravna sredstva propisana zakonom (vidi, slučajeve Suda: KI21/19, podnosilac zahteva: *Pjeter Boçi*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. maja 2019. godine - u kojem je traženo tumačenje

relevantnog zakonodavstva u pogledu definisanja „službenog položaja“, stavovi 21-28 i tu navedene reference; KI92/12, podnosilac zahteva: *Sali Hajdari*, rešenje o neprihvatljivosti od 6. decembra 2012. godine- u kojem je tražena ocena ustavnosti Zakona o penzijama; KI62/12, podnosilac zahteva: *Liridon Aliu*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. septembra 2012. godine - u kojem je traženo tumačenje Ustava; KI40/11, podnosilac zahteva: *Zef Prenaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. septembra 2011. godine - u kojem je tražena ocena ustavnosti Administrativnog uputstva br. 11/2010 o isplatama osnovne penzije, izdatog od MRSZ-a u oktobru 2010. godine).

29. Dakle, prema relevantnim odredbama Ustava (član 113.7) i Zakona (članovi 47 i 49), jedini način na koji fizička ili pravna lica mogu osporiti ustavnost zakona pred Ustavnim sudom je ako dokazu da njihov zahtev nije karaktera „*actio popularis*“ - ali da na njih „zakon“ direktno utiče, u odsustvu bilo kog akta, odluke ili mere koja primenjuje taj zakon. U okolnostima konkretnog slučaja, kao što je gore objašnjeno, to nije bio slučaj.
30. Shodno tome, Sud ističe da on ne može da odgovori na pitanja i sumnje u vezi sa sprovođenjem osporene odluke koje je podnosilac zahteva apstraktno izneo u svom zahtevu.

(II) Da li je podnosioci zahteva iscrpeo sva pravna sredstva u vezi sa povredom njihovih ustavnih prava i sloboda na osnovu radnji javnih organa donetih u primeni osporene odluke

31. Sud podseća da se podnosilac zahteva takođe žali i na efekte mere koje je Vlada preduzela kroz osporenu odluku, preko koje u slučaju njegove smrti izazvane Covidom 19 njegova porodica neće imati mogućnost da dobiju nadoknadu iz paketa podrške samo zato što nije vakcinisan. Podnosilac zahteva je, shodno tome, direktno pogođen osporenim odlukom, u vidu radnji javnih organa..
32. U smislu ovog navoda podnosioca zahteva, Sud smatra da Zakon br. 03/L-202 o upravnim sporovima (u daljem tekstu: ZUS), obezbeđuje pravna sredstva za rešenje navoda podnosioca zahteva.
33. Shodno tome, Sud, uzimajući u obzir okolnosti ovog slučaja, i na osnovu standarda postavljenih u njegovoj sudskoj praksi u sličnim slučajevima i sudskoj praksi ESLJP-a, utvrđuje da podnosilac zahteva nije ispunio uslove prihvatljivosti, zato što nisu iscrpljena pravna sredstva, odnosno podnosilac zahteva nije pokrenuo administrativnu žalbu u smislu rešavanja njegovih navoda pred redovnim sudovima kao što je definisana u stavu 7, člana 113. Ustava, stavu 2, člana 47. Zakona i tački (b) stava (1) pravila 39 Poslovnika, i kao takav, zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim.

Zaključak

34. Stoga, Sud zaključuje da se navodi podnosioca zahteva u vezi sa navodom da, (I) osporena odluka diskriminiše građane Republike Kosovo kao i da (II) podnosilac lično može biti žrtva kršenja ustava trebaju proglasiti neprihvatljiv, zato što ga (I) nije podnela ovlašćena strana, kao što je propisano u stavovima 1 i 7, člana 113. Ustava, članu 47. Zakona i pravilu 39 (1) (a) Poslovnika i (II)

nisu iscrpiljena pravna sredstva definisana u stavu 7, člana 113. Ustava, stavu 2, člana 47. Zakona i tački (b) stava (1) pravila 39 Poslovnika, i kao takav, zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim u celosti kao očigledno neosnovani.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 39 (1) (a) i (b) Poslovnika, na sednici održanoj 10. decembra 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

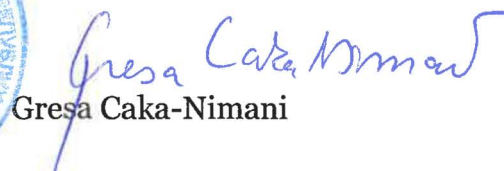
- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Remzije Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani